

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-835

01.04.2016

Прем'єр-міністру України

ЯЦЕНЮКУ А.П.

Шановний Арсенію Петровичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Кривошеї Г. Г., оголошений на засіданні Верховної Ради України 1 квітня 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 7 арк. у 1 прим.

З повагою

В. ГРОЙСМАН

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 2/064-5/620

«30» березня 2016 р.

Прем'єр-міністру України
Яценюку А.П.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

В порядку статті 15
ЗУ «Про статус народного депутата України»

щодо системи
технічного регулювання

Шановний Арсеніє Петровичу!

Адаптація національної системи технічного регулювання до правил Європейського Союзу (далі - ЄС) є одним із ключових елементів Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, адже має на меті розв'язання низки проблем, пов'язаних з виходом на європейські та світові ринки товарів і послуг українських виробників.

Для досягнення можливості інтегруватися до внутрішнього ринку ЄС, Україна має привести власну систему технічного регулювання у відповідність до європейських вимог, оскільки головними перешкодами у торгівлі з ЄС є не імпорتنі тарифи, а технічні бар'єри - вимоги до безпечності та якості українських товарів та послуг.

Тому мною були детально вивчені питання щодо приведення системи технічного регулювання України у відповідність до європейських вимог, а саме впровадження європейських стандартів та процедур оцінки відповідності, розроблення законодавства України щодо технічного регулювання з метою усунення торгівельних бар'єрів між Сторонами;

Під час вивчення вказаного питання мною, як народним депутатом України було підготовлено 31 депутатський запит, проведено консультації з незалежними експертами та фахівцями в сфері технічного регулювання, проаналізовано велику кількість інформації. В зв'язку з цим, вважаю необхідним довести до Вашого відома реальний стан справ у такій важливій для економіки країни сфері діяльності, як технічне регулювання.

Мова іде про роботу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (далі - Мінекономрозвитку), Департаменту технічного регулювання, Національного органу стандартизації (далі - НОС), національного агентства акредитації України (далі - НААУ), Міністерства інфраструктури України (далі - Мінінфраструктури).

З 10.02.2016 року набрали чинності Закони України «Про стандартизацію» та «Про метрологію та метрологічну діяльність». Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» вступив в дію в повному об'ємі.

З 01.01.2016 року скасовано обов'язкову сертифікацію (система сертифікації УкрСЕПРО) на 16 категорій товарів (паливо, труби, трубопровідна арматура та малогабаритні трактори, товари легкої промисловості, колісні транспортні засоби (далі - автомобілі або КТЗ). Також визначено, що функції національного органу стандартизації буде покладено на державне підприємство "Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості" (далі - ДП «УкрНДНЦ»). У 2016 році затверджено Стратегію розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року та план заходів щодо реалізації Стратегії.

І це, мабуть, вся конструктивна робота, яка проведена в сфері технічного регулювання, тому що на практиці відбувається байдужа бездіяльність, знищення фаховості, професійності технічного регулювання, як механізму забезпечення рівня якості життя, а також корупція. Звертаюсь до Вас з проханням звернути увагу на нижчевикладену інформацію.

Щодо НОС.

На важливості створення й функціонування національного органу стандартизації було наголошено під час зустрічі представників Мінекономрозвитку з представниками Генерального директорату Європейської Комісії з питань підприємництва та промисловості, що відбулася 25 вересня 2014 року.

На урядовому порталі (<http://www.kmu.gov.ua>) міститься наступна інформація: «Уряд визначив спеціалізоване підприємство у сфері стандартизації, яке може виконувати функції національного органу стандартизації, – "Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості"» (ДП «УкрНДНЦ»). Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1163-р від 26.11.2014.

В свою чергу, ДП «УкрНДНЦ» є провідною науковою установою в сфері стандартизації з 1991 року (підприємство реорганізовувалось і змінювало назву), володіє науково-технічною базою, фахівцями і практичним досвідом у цій сфері. Сьогодні це підприємство, поміж іншого, здійснює експертизу проектів національних стандартів, видання та розповсюдження національних стандартів і є розробником основоположних стандартів національної системи стандартизації.

Довожу до Вашого відома, що на сьогоднішній день завдяки керівництву всієї вищої ланки сфери технічного регулювання діяльність НОС не просто не допомагає становленню національній стандартизації, як задекларовано вище, що саме по собі гальмує розвиток економіки держави та інтеграції в європейське суспільство, але і відчутно шкодить. Стан речей такий, що переважна більшість існуючих в країні стандартів досі не гармонізовано, актуалізації підлягають близько 12 тис. стандартів, у фонді нормативних документів відсутні майже 2 тисячі гармонізованих стандартів. Цифри приблизні через те, що до цього часу не було здійснено жодної інвентаризації бази стандартів. При запровадженні стандартів EN «методом підтвердження» користувачі не мають можливості отримати переклад на державну мову. Надана ЄС програма перекладів стандартів TRADOS просто не працює.

Агентські угоди по розповсюдженню стандартів були всі одночасно скасовані. Близько 70 підприємств, які мали право на продаж стандартів по всій території України були позбавлені цієї можливості. Тобто тепер в регіонах досить важко придбати офіційні примірники стандартів. Сьогодні, після численних звернень, лише почалося відновлення агентських угод у досить непрозорий спосіб.

З 2014 року, тобто з часу свого створення НОС не мав, та й досі не має легітимного керівника і не може розпочати ефективну роботу, що вкрай важливо. Відбулось вже 3 конкурси на заняття посади Генерального директора ДП «УкрНДНЦ». Але результати відсутні.

Непрофесійність керівництва Департаменту технічного регулювання Мінекономрозвитку створила колізію під час призначення керівника НОС, а саме процедури призначення керівника державного підприємства, на яке покладено функції НОС, та самого НОС є різними. Так, частиною 2 статті 12 Закону України «Про стандартизацію» встановлено, що керівник національного органу стандартизації призначається на посаду за пропозицією керівної ради національного органу стандартизації. Також у статті 12 викладені вимоги до особи, що претендує на зайняття вказаної посади. В той же час, Постановою КМУ від 3.09.2008 року за № 777 «Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки» визначений порядок призначення на посади керівників саме державних підприємств, але не НОС. Ні закон, ні розпорядження КМУ від 26.11.2014 № 1163-р не ототожнюють НОС із ДП «УкрНДНЦ», а лише вказують на те, що «функції національного органу стандартизації виконує державне підприємство, що не підлягає приватизації, утворене центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації». До того ж, виходячи з положень Закону України «Про стандартизацію» не передбачено, що генеральний директор ДП «УкрНДНЦ» автоматично набуває статусу керівника національного органу стандартизації. Втім, службові особи Департаменту технічного регулювання, на підставі «Плану заходів щодо започаткування діяльності національного органу стандартизації»

розробили і затвердили редакцію Статуту ДП «УкрНДНЦ» (а не національного органу стандартизації, як це вимагає пункт 4 статті 11 Закону України «Про стандартизацію»), у пункті 4 якого визначено, що генеральний директор Підприємства є керівником національного органу стандартизації. Як наслідок, керівником НОС до недавнього часу був виконуючий обов'язки генерального директора ДП «УкрНДНЦ» Шевцов Сергій Олександрович, який за освітою та за досвідом роботи до стандартизації ніякого відношення не мав. В свою чергу, це призвело до того що Наказом № 4 від 15 січня 2016 року ДП «УкрНДНЦ», як НОС, скасувало ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги» (найбільш відомий міжнародний стандарт по системам менеджменту), без будь-якого перехідного періоду, що суперечить не тільки українській, європейській або будь-якій міжнародній практиці, а і здоровому глузду. Адже разом із скасуванням вказаного стандарту відбулося унеможливлення використання тисяч діючих сертифікатів відповідності українських підприємств-виробників продукції - це пряме свідчення некомпетентності керівництва НОС. Таке скасування суперечить підписаним угодам про асоціацію з ЄС щодо гармонізації у сфері технічного регулювання, суперечить політиці міжнародних організацій ISO та CASCО. Більше того, стандарту, викладеного державною мовою, який вийшов на заміну скасованого (ДСТУ ISO 9001:2009) - ДСТУ ISO 9001:2015 в державі немає, придбати його неможливо. Таким чином в Україні скасовано основний стандарт щодо менеджменту систем якості. В цілому видано безліч наказів про запровадження європейських стандартів та скасування ГОСТ із численними помилками та порушеннями.

Положення про керівну раду національного органу стандартизації, з'явилося лише у лютому 2015 року і всупереч Закону України «Про стандартизацію» і світовій практиці, обмежило кількість членів ради до 21 особи. Очолив керівну раду НОС Віткін Л.М., який одночасно є керівником Департаменту технічного регулювання у підпорядкуванні якого знаходиться ДП «УкрНДНЦ», який фактично і керує всіма конкурсами у сфері технічного регулювання.

В 2015 році ДП «УкрНДНЦ» позбулося двох будівель, а саме готелю «Стандарт», який був призначений для проживання фахівців сфери технічного регулювання, які приїжджали до інституту для проходження навчання і підвищення кваліфікації та відомча столова-ресторан. За рахунок такого «відчуження» ДП «УкрНДНЦ» втратило нерухомість вартістю сотні мільйонів гривень. Натомість ДП «УкрНДНЦ» жодної гривні на свій рахунок не отримало. Необхідно зазначити, що це все відбувається на фоні мільйонних боргів ДП «УкрНДНЦ», а саме більше 8 млн. грн.

Щодо НААУ

Ключовим елементом реформування системи технічного регулювання є приведення системи акредитації в Україні у відповідність з вимогами ЄС з акредитації та підписання Угоди про визнання між НААУ та

Європейською асоціацією з акредитації. Діяльність НААУ повинна базуватись на незалежності, неупередженості та відсутності конфліктів інтересів. Репутація НААУ не повинна викликати не тіні сумніву, жодної підозри.

Мною був направлений запит щодо процедури призначення головою Національного агентства з акредитації України. З'ясовано, що 9.11.2015 року відбулося засідання постійно діючої комісії для проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки та визначення претендентів на посади керівників особливо важливих для економіки підприємств, що належать до сфери управління Міністерства економічного розвитку та торгівлі України (надалі - Комісія) щодо призначення голови Національного агентства з акредитації України. Згідно з Порядком роботи Комісії (затвердженого наказом Мінекономрозвитку № 220 від 05.03.2015) у разі відсутності на засіданні Комісії голови комісії, засідання комісії проводиться під головуванням заступника голови комісії. В той же час, фактично головував у вказаній комісії заступник міністра економічного розвитку і торгівлі Нефьодов М.Є., який, відповідно до Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 220 від 05.03.2015, не є головою або заступником комісії та не мав на це право. Крім того, необхідно зазначити, що офіційний заступник голови Комісії був присутній на засіданні. За результатами конкурсного відбору Головою НААУ став Горицький В.М. Вирішальним став голос заступника Міністра Нефьодова М.Є., як голови Комісії. Крім того, необхідно зазначити, що раніше Нефьодов М.Є. призначив Горицького В.М. виконуючим обов'язки голови НААУ.

На мої депутатські запити щодо зміни штатного розпису та дотримання чинного законодавства України під час скорочення працівників та щодо атестату акредитації та сфери акредитації державного підприємства «Волинський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» (вих. № 4/064-6/532 від 04.02.2016) отримано відповіді, які просто вражають своєю некомпетентністю. Якщо дещо можна списати на технічні помилки, то що стосується наданої сфери акредитації ДП «Волиньстандартметрологія» можна сміливо стверджувати, що особи, які ставили під нею свої підписи не мають жодного уявлення ані про акредитацію, ані про конкретні вимоги, які вона містить. Так пунктами 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 наданого доповнення до сфери акредитації ДП «Волиньстандартметрологія» від 14.09.2015 року до додатку до атестата про акредитацію № 10199 від 08 вересня 2014 року, абсолютно ідентичні. Це свідчить, що вказаний документ навіть ніхто не переглядав. Більше того, цей документ передбачає схеми сертифікації до Наказу Міністерства інфраструктури України № 521 від 17.08.2012 року «Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками

сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання», які цим Наказом не передбачені і стосуються різних систем оцінки відповідності.

Цікавою є також кадрова політика НААУ. Після проведення аналізу наданої відповіді на депутатський запит мною направлено лист на Головне управління Держпраці в Київській області, оскільки вказана відповідь містила не достовірну інформацію. Так, в листі НААУ йдеться спочатку про 8 скорочених працівників в цілому, після чого вказується в підсумку 9 осіб, хоча скорочених штатних одиниць - 6,5. Вказані скорочення відбувалися під девізом «корумповані попередники», проте, фактично були скорочені та звільнені за «власним бажанням» реальні фахівці високого рівня кваліфікації. Але Голова НААУ настільки вільно себе почуває і впевнений в своїй безкарності, що не допустив інспекторів Держпраці до перевірки, при цьому представляв його інтереси за державні кошти приватний адвокат.

Щодо сертифікації та оцінки відповідності

В скасованій наказом Нефьодова М.Є. системі сертифікації УкрСЕПРО досі видаються сертифікати, тільки тепер це називається добровільна система УкрСЕПРО, так як досі не забезпечено виконання вимог Технічних регламентів (відсутні реєстри, бази даних з митницями, стандарти тощо). Тобто Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» насправді не працює. Стандартизація, яка б мала бути опорою, зруйнована.

Так з 01.01.2016 року відмінена обов'язкова сертифікація дорожніх транспортних засобів в державній системі сертифікації і повинна здійснюватись у відповідності з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 09 червня 2011 року № 738 «Деякі питання сертифікації транспортних засобів, їх частин і обладнання» та Наказу Міністерства інфраструктури України № 521 від 17.08.2012 року «Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання». Проте, новий порядок так і не запрацював, у зв'язку з тим, що станом на 01.01.2016 року Мінінфраструктури не спромоглося зробити подання жодного органу оцінки відповідності за результатами 9 засідань створеної Комісії до Мінекономрозвитку. Всім заявникам з різних причин було відмовлено. Як наслідок мною були підготовлені запити на отримання копій всіх протоколів засідань Комісії Мінінфраструктури України з питань забезпечення виконання Женевської Угоди 1958 року та відомості про склад Комісії Мінінфраструктури з питань забезпечення виконання Женевської Угоди 1958 року із зазначенням прізвища ім'я по батькові, посади членів комісії та основного місця роботи. Після вивчення наданої інформації, з'ясовано, що на діяльності Комісії впливала участь в складі Комісії представників єдиного автоматично - призначеного ООВ державного підприємства «Державний автотранспортний науково-

дослідний та проектний інститут» (далі – ДП «ДержавтотрансНДІпроект»), тобто фактичного монополіста, який не бажає створення конкурентного середовища, хоча це були б реальні фахівці з оцінки відповідності КТЗ – тут вбачається конфлікт інтересів. Після низки депутатських запитів склад Комісії змінився, з неї було виключено представників ДП «ДержавтотрансНДІпроект». Проте фаховий рівень Комісії в сфері оцінки відповідності обґрунтовано викликає великі сумніви. Оскільки в її складі жодного фахівця з оцінки відповідності немає. Більше того, її діяльність не направлена в конструктивне русло і є причиною неспроможності впровадження в життя нормативно-правових актів в сфері технічного регулювання колісних транспортних засобів.

Корупція, непрозоре освоєння міжнародних грантів, відсутність компетентності та професійності діяльності в сфері технічного регулювання України, ставить під сумнів довіру до національної системи технічного регулювання з боку європейської спільноти. Наведені приклади є прямим доказом того, що проведена кадрова політика не є ефективною.

Як голова підкомітету з питань підприємництва та технічного регулювання Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва та керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України», зважаючи на ситуацію, що склалась в сфері технічного регулювання України, прошу Вас ініціювати створення фахової Комісії із залученням незалежних експертів, фахівців, яка б запрацювала належним чином та надала б змогу більш професійно вивчити стан речей у сфері технічного регулювання, а також провести службове розслідування щодо всіх осіб, причетних до саботажу та блокування роботи нинішньої Комісії.

**З повагою,
Народний депутат України**

Г.Г.Кривошея

(масв. № 064)